

Dolenjske Novice.

Izhajajo 1. in 15. vsacega meseca. Cena jim je za celo leto 1 gl., za pol leta 50 kr. — Naročnino in dopise sprejema I. Krajec v Novem mestu.

Kdor želi kako oznanilo v „Dolenjske Novice“ natisniti dati, plača za dvostopno petit-vrsto 8 kr. za enkrat, dvakrat 12 kr., trikrat 15 kr.

Gospodarske stvari.

Prizanašajte kmetu!

Kmeta cenijo sicer vsi narodje, a posebno ga imajo v čislih Slovenci, mislimo namreč Slovenci boljših stanov. Slovenci smo itak kmetijski narod, ogromna večina našega rodu peča se le s kmetovanjem; malo je Slovencev, ki bi delali po rudnikih, po fabrikah, in le malo se jih peča s trgovino. Trdni kmetje in kmetovalci so pa tudi vsega spoštovanja vredno ljudstvo, najboljša zaslomba vsaki državi. Od dobrega kmeta ima namreč država največ dobička. On redno plačuje davke, pošlje svojega sina v vojake, izkazuje pokorščino posvetni in duhovski gosposki in prideluje dobre sadeže, po katerih rad seže gospod, meščan, trgovec in obrtnik. Ali nastopili so taki časi, da se bode kmet težko obdržal, da bode težko izhajal, marveč zabredel v globoke dolgove ter prišel na posled ob dom, živino in polje. Vsaj je znano, da dobro napreduje le tista kmetija, katera ni zadolžena, in katero obdelujejo pridni domačini,

pridni domači otroci s stariši vred. Kjer le eden teh pogojev manjka, je težko, da se kmetija ohranjuje. Ako so na kmetiji dolgovi, požró obresti in davki vse, kar je čistega dobička pri njej. Kjer pa se kmetija s tujimi delavci obdeluje tudi ni pravega napredka, kajti ti le toliko zaslužijo, kolikor se jim mora za delo plačati.

A še več nenavadnih in vendar dokaj pogostnih nadlog tare kmeta. Davki naraščajo od leta do leta, a množijo se še drugi stroški. Koliko je kmetu izdati za zavarovanje, za obleko, obutev. Pridejo stroški za šolo in cerkve. Sin mu gre v vojake, hči po svetu, oba iščeta še vedno pomoč od doma. Če je treba kmetu še dedščine plačevati, če ga še zadene kakošna nesreča, potem mu je pa skoro obupati.

Zato moramo pravi kmetijski prijatelji na to gledati, da se bode našemu kmetu prizanašalo, kjer koli bi bilo moči.

Prva reč je, da se našemu kmetu davki več ne povekšujejo, ne cesarski, ne deželni, pa tudi okrajni in občinski davki ne, kajti vsako, če še tako majhuo povišanje davkov našega kmeta hudo

Podlistek.

Slavnost razvitja zastave dol. „Sokola“

dné 8., 9. in 10. junija.

Dolgo pričakovana, z čekaj trudom in skrbjo pripravljena slavnost se je dovršila, hvala Bogu, našemu „Sokolu“, našemu mestu in tudi vsej Dolenjski na čast; dokazali smo, da smo verni sinovi naše domovine. Da se je pa slavnost v resnici tako velikansko dovršila, smé ponosen biti vsak Dolenjec, ž njimi vsi Slovenci; tudi naši ljudje so pokazali, da vedó kaj je bratska ljubezen, kaj je slovanska gostoljubnost. Pa ne samo v našem mestu, temuč po vseh krajih, kjer so potovali naši gosti, bodisi Gorenjski ali Hrvatski nam bratje, od vseh strani so nam pripovedovali, da so bili navdušeno in gostoljubno sprejeti. Hrvatski (karlovski) „Sokol“ bil je v Metliki sprejet navdušeno, dasi je pozno v noč tja došel; isto tako se je našim ljubljanskim gostom godilo, iz Ljubljane do našega mesta, po vseh krajih, kar živo

dokazuje, da se i naše ljudstvo probuja. A sedaj nam je preiti k sporedu slavnosti samej.

Saboto 8. jan. bilo je uže mesto v praznični opravi in videli smo većinomoma narodne in cesarske zastave. Najbolj se je odlikoval glavni trg. Gosti iz raznih krajev Dolenjske, ter nekaj tudi iz družih krajev, na pr. iz Ljubljane naši kolesarji, celjski gostje so došli, da bodo uže pri prvi točki sporeda tu.

Zvečer točno ob 9. uri pa se je pričel pomikati spreved na čelu mu naša meščanska godba, zanjo požarna bramba z bakljami, naš „Sokol“, „dolenjsko pevsko društvo“ in društvo kat. rokodelskih pomočnikov z lampijoni, po mestu h kumici. Pod oknom blage gospe kumice, soproge znanega rodoljuba dr. K. Slanca, razdelili so se v čveterokot, kjer je godba svirala izvrstno tri komade, „dolenjsko pevsko društvo“ pa izborno pelo tri pesmi. Potem je bil pohod po mestu, med gromovitimi „živio“ in „slava“ klici, kar je veljalo seveda v prvej vrsti blagi kumici.

zadene. Dokler se denarne razmere ne poboljšajo, naj se prizanaša občinam z velikimi bremenami, naj že zadeva to ali ono stvar. Če se pa že mora za občni blagor kaj storiti, če se že mora ta ali ona stavba izvršiti, gleda naj se na to, da denar, ki se ga za njo potroši, doma ostane, da se dá domačinom zaslužek, da pride občinski denar zopet občanom v korist. S tem, da se davki ne bodo zviševali, bode že nekoliko kmetu prizaneseno. Veliko lahko pripomorejo kmetu v olajšavo: duhovni, razni uradniki, notarji, odvetniki in učitelji, ki s kmetom občujejo. Ako ga podučujejo, ako imajo z njim potrpljenje, ako mu prizanašajo, kjer koli postava pripušča; pomagano mu bode kolikor toliko. Če mu nekaj pota prihranijo, vstreženo bode s tem vsaj pridnemu poljedelcu, ki ne zamudi rad domačega dela. Če se mu piše v domačem jeziku, namesto v nemškem, vstreženo mu bode s tem veliko bolje, kajti domače povabilo, odlok v slovenskem jeziku bodo vendar lože umeval od tuje pisarije.

Na današnje uradnike in druge javne osebe se je sedaj lože obračati s takimi prošnjami, kakoršna je pričujoča, kakor v prejšnjih časih. Sedanje v javnih službah stoječe osebe smemo brez malega razločka prištevati med domoljube avstrijske in slovenske, dočim so uradniki v prejšnjih dobah le tedaj dobri bili z našim kmetom, ako so bili sploh dobrega srca, a bili so ednako dobri tudi z nemškim kmetom, in bilo jim je radi tega vse eno, ako služijo na Slovenskem ali Nemškem. Ker pa današnji rod javnih služabnikov — prešinja poleg gorkega avstrijskega domoljubja tudi posebna ljubezen do Slovenstva, do našega jezika in do našega kmeta, do korenine, katera vedno

nove mladike poganja; zato se s trdno zavestjo obračamo do njih s prošnjo: Prizanašajte našemu kmetu!

Načine, kako naj se to prizanašanje izvršuje, kako kmeta z besedo in djanjem obvarovati pred vedno večim materijelnim hiranjem, ne gre naštevati tu; vsaj so pri vsakem stanu druge okoliščine, skoro v vsakem kraju druge razmere. Domoljubni odvetnik bode že vedel, s kakošnim svetom kmetu krajcar prihrani; slovenskemu notarju je ravno tako znano, kaj mu je storiti, da pride on do postavnega zaslužka, ne da bi kmeta preveč bolelo? Sodniki zlasti so v stanu, kmetom mnogo stroškov prihraniti, ravno tako drugi uradniki, politiški, davkarski itd. Častita duhovščina in učiteljstvo ravno tako v svojem delokrogu mnogo pripomoreta, če le hočeta, da se bode našemu revnemu kmetu vsaj nekoliko začelo prizanašati. Le pomisliti je treba, da so kmetije že tako strašno zadolžene, da naši kmetski gospodarji skoro dihati več ne morejo. Dolgovi in njih obresti, davki in zavorovalnine, to so strašanske mōre, ki ga tlačijo. Vsaj bode pri nas kmalu tako, kakor je bilo v stari atenski državi, v kateri so morali vsled ostre postave vsi dolžniki kot sužnji svojim upnikom služiti. Modrijanu in postavodajalcu Solonu so se vendar ti revni ljudje smilili, da je suženjstvo zavoljo dolgov odpravil in da je ukazal, da je moral slehern upnik četrtino dolga dolžniku odpustiti; država sama je pa svojim dolžnikom celó vse njihove dolgove spregledala. Ali ne bi bilo kaj tacega tudi dan danes potrebno? Ali se bodemo mar na drug način dolgov rešili! Težko. — Vendar rešimo, kar se rešiti dá! S skupnim človekoljubnim postopanjem se še dá kaj doseči.

Po obhodu je bil koncert na vrtu g. Brunerja. Bil je ta koncert izvrstno obiskan in sicer kakor po domači, tako tudi po gospódi iz bližnjih krajev. Pozdravili smo tudi med tem došle kolesarje ljubljanske in goste iz Celja.

V nedeljo 10. jun. pa so nas pričeli na vse zgodaj opominjati topiči na dveh straneh, da se prične pravi dan slavnosti. Zgodaj so bile uže ulice živahne, ker je ljudi probudila iz spanja naša godba svirajoča budnico. Pričakovali smo na dveh straneh došle goste in sicer pri slavoloku v Kandiji in slavoloku na ljubljanski cesti, kateri so se pričeli pomikati v mesto. Skupno zbirališče je bila telovadnica; oficijelni pozdrav dogodil se je pa pri slavoloku na ljubljanski cesti. Tam je vse došle prvo nagovorila v imenu gospej in gospodičin, gospica Seidel-ova, najpreje „Sokola“ pokupskega, potem „Sokola“ ljubljanskega in pevsko društvo „Slavec“, ter nakitila njih zastave z venci in lepimi trobojnimi trakovi. Za njo je pozdravil naš mestni zastop, na čelu mu

župan dr. A. Poznik vse došle goste in društva, potem starosta našega „Sokola“ Rozina Fr.; na kar so jim odgovarjali obe starosti „Sokola“ gg. dr. Vamberger in Iv. Hribar ter podpredsednik „Slaveca“ g. J. Dražil in se zahvalili za lepi sprejem in za krasne vence s trakovi.

Nato se je pričel pomikati slavnostni sprevod v tej vrsti: godba, požarne brambe: črnomeljska s zastavo, trebanjska, žužemberška in mirnopeška, za njo pevsko društvo „Slavec“ s zastavo, karokod. društvo novomeško s zastavo, ljubljanski narodni kolesarji, karlovski in ljubljanski „Sokol“ s zastavami in naposled naš „Sokol“, ter obilo ljudstva. Med potjo vsipale so naše krasotice šopke, cvetlice in vence med ponosne in neustrasene „Sokole“, kateri so jih z burnimi „živele“ odzdravljali. Tako smo dospeli na glavni trg, kateri je bil najimenitnejši prostor vseh slavnosti, o katerem vsem pa nam ni mogoče danes poročati, radi premajhnega prostora našega lista.

(Dalje prihodnjič.)

Usmilimo se vendar enkrat siromaka kmeta. Pametnemu človeku se še živina smili, kaj bi se mu njegov bližnji ne! Morebiti bi se moglo osnovati društvo, ki bi si stavilo za nalogo, ali kmetom djansko pomagati, ali pa svetovati in prositi vse merodajne osebe, urade, zastopništva vlade, da se kmetom na razne načine pomaga. Našli se bodo menda možje, domoljubi, ki se bodo naložili to človekoljubno nalogo; vsaj so se našli po velikih mestih usmiljeni ljudje, katerim so živali tako pri srcu, da so osnovali društvo v njih obrambo. S koliko večjo navdušenostjo naj bi se združili domoljubi v zvezo, kateri naj bi bilo geslo: *Pri-zanašajte kmetu!* l.

Trtna uš pri občnem zboru kmetijske družbe v Ljubljani.

Obilo obiskovan občni zbor kmetijske družbe posvetoval se je tudi o trtni uši in sicer tako-le: Gledé poskušnih vinogradov poroča tajnik Pirc in sicer o predlogu Kostanjeviške podružnice, katera nasvetuje: „Občni zbor naj sklene, da dobi glavni odbor kmetijske družbe nalogo, izposlovati na merodajnih mestih najmanj 200 gl. za Kostanjeviško podružnico, s katerim denarjem bi ona ustanovila v Veliki Dolini poskusne vinograde v izgled, kako nasajati in obdelovati nove vinograde, zasajene z ameriškimi trtami.“ Poročevalec tajnik Pirc pravi, da mora žalostnim srcem naglašati, da trtna uš od dne do dne zmirom bolj uničuje vinograde na Dolenjskem. Že zdaj, ko je primerno malo vinogradov uničenih, je beda velikanska mej vinogradniki, kaj bode še le, če mrčes uniči popolnoma dolenjske vinograde.

Jedina rešitev je sedaj le nasajanje ameriških trt, a to je sedanjim vinogradnikom kaj čisto novega. Stari se novega načina pač ne bodo naučili, a mladim vinogradnikom treba je le pouka in to dejanskega, potem se bodo jedinega rešilnega smotra poprijeli. Kaj pomaga ponk z besedo, če ni tudi dejansk, zatorej je pozdravljati nasvet Kostanjeviške podružnice kot jako umesten, kajti ako se njen predlog izvrši, bodo videli vinogradniki, kako treba delovati, saditi, cepiti itd. in ko bodo videli vseh, bodo tudi po tem delovali. Zatorej gorko iporoča predlog, da se nameravani načrt izvrši. Zbor pohvalno jednoglasno odobri ta predlog.

Tajnik Pirc poroča, da Krška podružnica nasvetuje: 1. Za trtno uš preiskovalna komisija, ki je popolnoma odveč, naj se odpravi. Ta komisija je celo škodljiva, ker so njeni delavci uš celó tja zanašali, koder je prej ni bilo. Vsled odprave te komisije prihranjeni denar naj rabi za nakup ameriških trt. Poročevalec predlaga, da naj gledé preiskovalne komisije skuša podati Krška podružnica z dokazi utemeljeno pismeno razjasnilo

o svojih trditvah, glavnemu odboru se pa naroča, to razjasnilo na merodavnem mestu predložiti. (Predlog se vsprejme.) — 2. Ukorenjene in cepljene trte naj dobivajo revni posestniki zastonj iz državne trtnice, premožnejši pa po primerno nizki ceni. Župnik g. Dolinar temu predlogu dostavi, da bi se imele trte še le na Dolenjskem cepiti, kajti od 1000 trt jih uspeva komaj 120.

Tajnik Pirc pravi, da se cepljenja ameriških trt pač ne bodo več navadili stari kmetovalci, zato so najbolj pripravi kakor na Francoskem ženske in mladi vinogradniki, ki čedno delajo. Uspeh pa, kakor ga je naglašal g. Dolinar, nikakor ni slab, kajti slavni vinorejec Babo je rekel, če od 1000 trt uspeva le jedna, pili bomo vendar le vino. (Potem se predlog vsprejme.)

Kostanjeviška podružnica predlaga: 1. Rezanice ameriških trt iz državnih trtnic naj daje c. kr. deželna vlada brezplačno manj premožnim in marljivim posestnikom, ukoreninjene trte pa vsaj za polovico cenejše, kakor sedaj. 2. Ob jednem se naprosi c. kr. vlada, da ukaže oskrbništvu državne trtnice v Kostanjevici pripraviti po možnosti veliko cepljenih trt za prodaj.

Tajnik Pirc predlaga o teh nasvetih, da se glavnemu odboru naroča, izposlovati brezplačno oddajo ameriških trt iz državnih trtnic manj premožnim, drugim pa kolikor mogoče ceno. Ravno tako jo na merodavnem mestu prositi, da se oskrbništvu državnih trtnic naroči preskrbeti cepljenih ameriških trt za prodajo. (Predlog se vsprejme.)

Vipavska podružnica nasvetuje, naj se deluje na to, da se popolnoma odpišejo davki od vinogradov, kateri so bili uničeni po filokseri ali kateri drugi uimi.

Gosp. dekan Erjavec nasvetuje, naj bi se nasvetu dodalo: da se tudi okuženi vinogradi v to vrsto spravijo, kajti od teh ni dohodkov.

Kaj je novega po avstrijskem cesarstvu?

Za volitve v kranjski deželni zbor se že delajo priprave; vršijo se zdaj po kmetih prvotne volitve, t. j. izbirali se bodo volilni možje, kateri volijo poslance. Upamo, da bodo povsod izvolili v ta namen res značajne možje, ki bodo volili le po svojem krščanskem prepričanju verne Slovence. Dobro bi bilo, da ne bi bilo veliko prepričanih oseb, izvolijo naj se verni narodnjaki, ki so res pripravljeni premišljevat o načinih, kako bi se ljudstvu pomagalo. Sicer pa le počakajmo, da nam skušeni rodoljubi nasvetujejo, katere možje volimo. Mi Dolenjci bomo imeli pač lahko nalogo.

„Matica Slovenska“ je imela pred binkošti občni zbor, ki se je častno izvršil za to prvo slovensko znanstveno društvo.

Na Goriškem se mirno vrše posvetovanja o volitvi poslancev v deželni zbor, ki utegne enako lice imeti, kakor prejšnji. Polovica bode v njem Slovencev, polovica Italijanov; gospodujoči jezik je pa žalibog veliko preveč italijanski, kakor se po kranjskih pisarnah tudi najbolj nemščina šopiri.

V Budapešti se bodo sošle delegacije, t. j. v to izvoljeni avstrijski in ogerski državni poslanci se bodo posvetovali o skupnih zadevah obeh državnih polovic, o vojski, o Bosni, o skupnih dolgoviht itd.

Na Tirolskem, Češkem in v Galiciji je živahno gibanje gledé bližajočih se volitev v deželni zbor. Na Tirolskem se vtegne konservativna (katoliška) stranka zeló okrepcati.

Na Češkem bode hud boj pri volitvah med Nemci, vernimi in pa brezvernimi Čehi. — Ravnotam so bile hude nevihte s točo, ki je po štirih glavarstvih toliko potokla, da je baje štiri milijone škode. Po nekaterih rudnikih so bili delavci delo ustavili, ali sedaj začeli večinoma uže delati.

Govori se, da pojdejo presvitli cesar v Berlin obiskat nemškega cesarja.

Kaj je novega po širokem svetu?

Na Srbskem so zopet zmešnjave. Stranka ruje zoper stranko, ena napada drugo. Prejšnji belogradski patriarh Mihal povrnil se je z Ruskega; in vlada ga je zopet nastavila. Bil se je namreč prej sprl s kraljem Milanom, ker ni hotel v ločitev njegovega zakona privoliti. Zato je bil odstavljen; bežal je na Rusko. Trije srbski škofje so odstopili, ker vlada ni bila z njimi zadovoljna.

Italijani, ki se v Afriki bojujejo, imeli so poslednji čas nekaj vspeha. Zaseli so mesto Keren. A Bog vedi, kaj jim še prinese vroča Afrika? Govori se vendar, da mislijo polastiti se tudi mesta Asmara. — Neverni papeževi sovražniki so v Rimu samemu postavili spomenik nekemu Žordanu Brunu, ki je bil velik sovražnik katoliške cerkvi. Slavnost je bila golo zasmehovanje papeštva in katoliške cerkve.

Milica, hči črnogorskega kneza Nikice, vzame za moža Petra Nikolajeviča, velikega kneza ruskega. Ko so praznovali v Petrogradu to zaroko, izrekel je car Aleksander III. napitnico, ki je vzbudila mnogo hrupa v Evropi. Ruski car imenoval je namreč kneza črnogorskega svojega edinega resničnega zaveznika. Vse v giblje, kaj to pomeni, in vsak dela k temu svoje opazke.

Knez Nikica se je vrnil čez Dunaj, kjer so ga cesar prav ljubeznjivo sprejeli. Od todi pa se je odpeljal na avstrijske, cesarske ladiji „Greif“ v Črno goro.

Nemčija in Francija mirujeta; letos se ne zdi vojska verjetna s te strani. Nemci popravljajo svoje bojne brodovje; Francozi pa tiskajo nov list v Effiovem stolpu na pariški razstavi, 113 metrov nad zemljo.

V Belgiji je hud boj pri volitvah med katoličani in brezvernimi liberalci. Zadnji katolike nesramno obrekujejo; vendar upamo, da ostane večina katolikom.

V Švici v mestu Lucernu bodé zboroval od 4. do 11. avgusta mednarodni protisužniški shod ter se posvetoval o sredstvih, kako bi se najvspešneje zatrvala kupčija s sužnji v vročej Afriki.

Perzijski vladar-šah je prišel v nedeljo popoldne iz Petrograda v Berlin, kjer ga je cesar Viljem jako častno sprejel

Piše se nam:

Iz Stopič [Zakasnjeno] — Nesrečne osepnice (koze) prikazale so se tudi v naši fari; pa ne samo prikazale, temveč uže nekaj žrtev zahtevale. Kako so se zanesle, to si lahko vsak previdnejši, kateri okoliščine pozna, sam misli. Vendar so še nekateri ljudje toliko nespametni, ki ne verujejo, da je ta bolezen nalezljiva in se zanese, ter da človeka prehitro spravi v hladni grob, ako se je ne varuje.

Spolnui rek, katerega si uže večkrat slišal: „Pomagaj si sam in Bog ti pomore!“ Res, da so osepnice po večih vaseh uže zatrosene, — zato je i šolski poduk prenehal do nedoločnega časa, a vendar ne mrjo ljudje tako zelo, kakor v krškem okraju. Za osepnice je umrlo v tej fari 17 oseb; da ni bolezen huje razsajala, za to se imamo pač v prvo Bogu zahvaliti. Ljudje naj pa ravnajo tako, kakor uže nekateri pametnejši delajo, kateri ne dajejo bolniku vina in drugih opojnih in žganih pijač, ker to bi bil strup za njega, temveč le hruševno vodo in limonado. Tudi ga varujejo, da mu ni prevroče in da se ne prehladi, posebno ne, kadar ima dobiti osepnice in kadar se mu suše in luščijo. Ne vrjemi pa tistemu, ki zatrjuje, da boš ozdravel, ako boš le vino pil. — To se mi ravno tako zdi, kakor če bi mi prijatelj rekel: glej, stavi tudi ti v loterijo, da boš bogat ko sam jaz, poglej koliko denarja sem jaz v loteriji zadel (dobil). — Toraj vidiš, kakor v loteriji ni vsakemu sreča mila, tudi pri osepniceh ni mila vsakemu izmed onih, ki vino pijó med boleznijo. To je še dobro, da nekateri vendar ubogajo in se zdrže v boleznih takih pijač.

Neka navada, boljše — razvada je, katera se težko iztrebi; to je, da hodijo drugi ljudje h kozavim bolnikom, tudi k mrliču in njega pokopu. Mar misliš, da te Bog ne bo ravno takó uslišal, če moliš domá ali v cerkvi za dušo ranjega! Ali

boš i ti v prepad skočil, če vidiš svojega bližnjega to storiti? Tu greš pa tako predrzno k mrtvecu, ter lahko naležeš bolezen in jo še drugim doneseš, da je potem še več nepotrebnega dela in žalosti med ljudmi.

Da ne postane ta bolezen kužna, da ne bodo ljudje tako mrli, kakor v nekaterih farsah na Dolenjskem, je sveta dolžnost vsacega, da pazi na se, in na svoje. Da se pa bolezen prej ko mogoče vstavi, naj se vsak drži zgoraj navedenih resnic.

V četrtek večer t. j. 16. maja je bil tu jako velik naliv. Od juga preko Gorjancev so se valili črni in temno-sivi oblaki. Bliskalo se in gromelo je, da uže ne kmalo tako. Ko se mrak napravi vlije se ploha od začetka zmešana z ledenim zrnjem. Po rebreh ter poševnih legah je napravila nekaj škode, ker je mnogo zemlje v doline odnesla. Bog nas varuj kake uime!

Od Šmarjete. — Tudi jest želim, da bi preljubljene „Dol. Nov.“ mojemu dopisu prostorček dovolile. Moj namen, da pišem v naše Novice, je pa nasledni: Naročen sem na neki prelepi list, ki se imenuje „der Sendbote des göttlichen Herzens Jesu.“ V tem listu je vrednik lepo opominjal in prosil vse naročnike svojega lista, katerih je že blizo 25.000 naj si vsak prizadeva, da se ta čez vse hvale vreden list razširja, da naj vsak naročnik vsaj jednega naročnika pridobi, in to naj stori Bogu na čast in v kljub satanu, ki želi list in pobožnost do Jezusovega presvetega Srca iz sv. katoliške cerkve spraviti.

List se vedno razširjuje in veselo napreduje, vkljub vsemu nasprotvanju. Prosim te, dragi bralec „Dol. N.“, ako zastopiš in znaš nemško brati, naroči si omenjeni list, ako ga še nimaš. Velja z pošto 1 gl. 12 kr. Dobijo se vsaki mesec jedne rudeče bukvice s podobo Jezusovega Srca in napisom: „Pridite k meni vsi, ki se trudite, in ste obteženi, jaz vas hočem pokrepčati.“ Napis na naročilo se pa naredi tako le: An die Redaction des „Sendbothen“ zu Innsbruck.

Morebiti se zna primiriti, da se bo kateri čast bralec bi zraven izvrstnega lista Jezusovega Srca tudi naročil, če še ni naročen, na prelepi in vse hvale vredni mesečni list, ki se imenuje „Monat-Rosen“. Velja tudi ravno tako na leto 1 gold. 12 kr. V tem listu boš bral veliko, veliko lepega od naše najboljše Matere nebeske. Posvečen je omenjeni list prečistemu Srcu Marijinemu, meseca julija pa se začne nov letnik. Naroči se tudi na ta list; za te krajcarje, ki jih boš daroval v čast Jezusovemu in Marijinemu Srcu, ti na vekomaj ne bo žal. Napis za naročbo je ta: An die Redaction der „Monat-Rosen“ zu Innsbruck.

Vem pa, da bodo rekli č. naročniki „Dol. Nov.“, kaj nam hočejo hasniti lepi nemški listi,

ki ne znamo nemško brati in ne zastopimo nemške govornice? Zato pa tudi vam svetujem, ako ste za dobro in za čast božjo vneti, naročite si poleg „Dolenjskih Novic“ „Cvetje iz vrtov sv. Frančiška“, prelep slovenski in krščanski katoliški časnik za ude 3. reda sv. Frančiška; pa tudi tebi bo v velik dobiček, ako ravno nisi ud omenjenega reda; velja pa samo 70 kr. po pošti. Tudi te krajcarje mogoče lahko pozabiš. Napis na naročbo se naredi: Vredništvo „Cvetja“ v Gorici. (Görz im Küstenlande).

iz Štange 5. t. m. — V nedeljo med 10. mašo je bilo tu strašno vreme. Oblak se je utrgal in voda drla po potih kakor v potokih ter veliko škode naredila. Travnike je zasula s šuto, benci odnesla in vsa pota pokončala. Prav vgodnega vremena imamo le malo ker nam vedno dežuje. Lansko leto smo imeli silno veliko sadja. Posebno veliko je bilo tepk, iz katerih so ljudje veliko mošta naredili, kateri je prav dober. Letos bo pa sadja le malo. Črešnje kar ginjajo na drevji, češpije se pa močno rožičijo. Črvi in bramorji nam pa po košenicah mrvo močno spodjedajo. Žita so pa lepa. Otroci imajo skorej vsi dobrce. Za kozami so tu pa le 4 umrli. Pri nas mislimo voliti za poslance gg. L. Sveteca, dr. Papeža in Žitnika. Menda bodo tudi drugje to storili. Da bi le bila sloga pri volitvi!

Domače vesti.

(Premembe pri uradnikih.) Zemljiški knjigovodja g. L. Bavdek premeščen je iz Črnomlja v Krško, g. geometer Frank pa gre iz Krškega v Radovljico. Na njegovo mesto pride g. Buhta od ondot.

(Premembe pri učiteljih.) G. J. Razpotnik, učitelj v Velikem Gabru, je postal učitelj v Kotiču. Gospodična A. Adamič je prišla iz Žirov za učiteljico v Šmartno pri Litiji. Gospoda J. Treven, nadučitelj na Blokah, in Lovro Arko, vpokojeni nadučitelj v Sodražicah, sta umrla. Bila sta vrla in pridna slovenska učitelja.

(Lepo darilo.) Zoana velika dobrotnica gospa Josipina Hočevnar podarila je meščanski šoli v Krškem reljef-karto (ima gore in doline, kakor so v resnici, samo v pomanjšani meri), ki predstavlja gorenjske gore: Triglav, Mangart, Bohinjsko jezero, oba izvirka Save, Soče itd. Na takem zemljevidu se je kaj lahko učiti zemljepisja.

(Umrli) je minolo nedeljo tukaj, po dolgi bolezni g. Rajko Nachtigall, c. k. gimnazijski profesor. Pokojni je bil jako priljubljen profesor grščine in latinsščine ter vedno goreč narodnjak. Pokopali so ga zadnji torek na šmihelskem pokopališču, gg. kolegi, gimnazijska mladež in obilo število družih žalujočih zlasti iz omikanih stanov

mu je skazalo zadnjo čast v dolgem sprevedu. — Č. g. Ivan Belec, farni oskrbnik pri Sv. Duhu nad Krškim je umrl binškošno nedeljo opoldne. Bil je pokojni vnet duhoven in priden pisatelj slovenski.

(Odborova skupščina) „Matice Slovenske“ bo v sredo dne 19. junija t. l. ob 5¹/₄. uri popoldne v društveni hiši na Kongresnem trgu št. 7.

(Novo brizgalnico) dobila je Radeška požarna bramba iz Samassove tovarne. Pri tej priliki je bila slovesnost v Radečah; kakošne barve, nemške ali slovenske, ne vemo.

(„Vijolice“.) Pesni za mladost. Zložila Lujiza Pesjakova ter poklonila iskrenemu pokrovitelju mladine gosp. dr. Jerneju Zupanecu. Knjiga obsega 160 strani in stane elegantno vezana z zlato obrezo for. 1.60, broširana for. 1.10. Dobiva se v J. R. Milic-evi tiskarni v Ljubljani in v vsaki bukvarni. „Vijolice“ so prav primerno darilo mladini.

(Obrtnijskega pomočnega društva) v Ljubljani računski sklep za l. 1888 imamo v roki, ter iz njega razvidimo, da društvo kaj lepo napreduje. Prometa je imelo društvo l. 1888 — 465 819 gl. 83 kr.

(Sreča v nesreči.) V četrtek 13. jun. pripeljal se je po opravih, g. Urančič, sodnijski sluga z svojo soprogo iz Zatičine v mesto. Na kapiteljskem klancu pa mu je, ne vémo ali po pozabljivosti ali po nesreči pri cokolji, voz s tako silo udrl proti mestu, da je cestni kamen na celem odbil, voz pa popolnoma zdrobil; voznik in omenjena pa nista hvala Bogu dosti poškodovana.

Razne vesti.

* (V severnej Ameriki) se je zgodila velikanska nesreča. Neko umetno jezero je pretrgalo nasip, ter preplavilo in pokončalo veliko pokrajino. „New York Herald“ opisuje grozno nesrečo, ki je zadela mesto Johnstown, tako: Podrobnosti, kolikor so doslej znane, nam kažejo, da je mesto s 25.000 prebivalci izginilo. Osem milj dolg in tri milje širok nasip gorskega jezera počil je popoldne ob 4. uri in vsa voda razlila se je po hribu nizdolu. Jezero bilo je lastnina več bogatih ljudi v Pittsburgu, ki so imeli ribiško in lovsko društvo. Jezero je 200 do 300 čevljev nad mestom in na nekaterih krajih do 100 čevljev globoko in imelo ogromno množino vode. Ko se je nasip predrl, nastala je velikanska reka, 40 čevljev globoka, ki je na svojem teku uničila mesto South Fork s 500 hišami in 2000 prebivalci, mesto Mineral Point s 800 prebivalci, Conemaug z 2500 in Woodvale z 2000 prebivalci. Ko je reka pridrvila v dolino in so ljudje dobili vest o katastrofi, zlezlo jih je mnogo na drevje. A divja reka ruvala je drevje in odnašala je z ljudmi vred. Johnstown je zelo obljudeno mesto. Hipoma je voda pobrala hiše in tovarne s prebivalci in odnesla v groznem vrtinci. V pol ure ste samo še dve hiši moleli iz vode. Mnogo hiš, na

strehah polno ljudij, drvile se bliskoma po valovji naprej. — Po površnih cenitvah potonilo je 25.000 ljudi.

* (Upepeljeno mesto.) Mesto Podhajce v Galiciji zadela je dne 26. maja t. l. strašna usoda, katere meščani po svoji zgodovinskoslavni preteklosti nikakor niso zaslužili. Ogenj, ki je nastal v pritlični hišici nadzornika ognjegascev, Felberja, širil se je s čudovito naglostjo in čez jeden četrt ure bilo je 100 hiš že v plamenu. Ko je pa minula jedna ura, spremenilo se je nesrečno mesto v prah in pepel. Pogorelo je do tal 600 hiš z gospodarskimi poslopji vred, zgorelo tudi 24 osob. nad sto pa je smrtno ranjenih. Na tisoče meščanov prišlo je na beraško palico. Škoda ceni se na poldrugi milijon goldinarjev. Beda je velikanska in pogled v bodočnost grozopoln.

* (Cerkev in šola na vlakcu.) Opraviteljstvo zakavkaške železnice namerava vstrojiti dva posebna voza. V enem teh vozov bode cerkev, v drugem pa šola. V poslednjem bodo tudi oddelki za stanovanje in druge učitelju potrebne shrambe. Voza se bodeta vse leto vozila od mesta do mesta ter se vstavila tam, kjer bode potrebno, zlasti v krajih, v katerih otroci želez. služabnikov blizo postaj nimajo potrebnih šol.

* (Koliko bi stala vožnja do solnca?) To čudno vprašanje rešil je profesor Young v Ameriki in natanko izračunal, da bi železnična uprava zahtevala za vozni listek družega razreda do solčne postaje vsoto 930.000 dolarjev ali 3³/₄ milijonov mark. A dotični potnik bi se moral voziti z vlakom, ki v jedni uri prehit 65 kilometrov, celih 256 let predno bi došel do solnca.

Listnica uredništva.

F. K. v N. Ženitna ponudba. Tacih inseratov nikakor ne moremo sprejemati in sicer iz važnih vzrokov, katerih poglavitni je vendar ta, da za ženina ni dosti, ako dakle pozna samo po fotografiji!

Žitna cena v Novem Mestu 11. junija 1889.

Domače pšenice mernik 2 gl. 05 kr., Debelace (koruze) 1 gl. 50 kr., Soršice 1 gl. 60 kr., Rži 1 gl. 50 kr., Ječmena 1 gl. 40 kr., Ajde 1 gl. 20 kr., Ovs 85 kr., Krompirja 95 kr.

Laterijske srečke.

Trst	1. junija	29	77	39	49	51
Gradec	8. "	42	13	1	65	19

Spored slavnosti

ob odkrivanji VODNIKOVEGA spomenika
v Ljubljani

dne 28., 29. in 30. junija 1889.

Dne 28. junija: Sprejem gostov. Ob 8. uri zvečer koncert na čitalniščnem vrtu, pri katerem bodeta sodelovala Blejska zdravniška godba (oddelek godbe dvornega gledališča) in pevsko društvo „Slavec“.

Dne 29. junija: Ob 7. uri zjutraj sv. maša v cerkvi na Rožniku, katero bode daroval č. gospod c. kr. gimnazijski profesor Tomo Zupan; pri maši bode pel čitalnični pevski zbor. Ob 10. uri ogledovanje deželnega muzeja „Rudolfinum“. Obed po raznih gostilnah. Po obedu sprehod pod Turn ali na Grad. Ob polu 6. uri odhod iz čitalnice na pokopališče pri sv. Krištofu, kjer položé „Slovenska Matica“, „Pisateljsko društvo“ in druga narodna društva vence na Vednikov grob, in kjer bode pelo društvo „Slavec“. Ob 8. uri gledališka predstava v čitalnični

dvorani. Igrala se bude „Mesečnica“, opereta pod vodstvom g. prof. Gerbića s sodelovanjem Blejske godbe, in „Svoji k svojim“, veseloigra v jednom dojanji, spisal za to slavnost dr. J. Vošnjak. Po gledališki predstavi koncert na čitalnišnem vrtu, pri katerem bodeta sodelovala Blejska zdravniška godba in čitalnični pevski zbor.

Dne 30. junija: Ob polu 10. uri dopoludne se zberó narodna društva na čitalnišnem vrtu, od koder odidejo na Sv. Jakopa trg. Ob polu 11. uri slovesna sv. maša v cerkvi pri sv. Jakopu, katero bude daroval preč. gospod stolni proš dr. Leonard Klofutar. Petje oskrbi št. Jakopski cerkveni pevski zbor pod vodstvom g. L. Belarja. Ob 12. uri se odkrije Vodnikov spomenik na Valvasorjevem trgu z nastopnim sporedom: 1. Slavnostni govor g. c. kr. gimnazijskega ravnatelja Fr. Wiesthalerja, 2. Strelji na gradu naznanijo, da se je odkril spomenik, pred katerega narodna društva položé vence. 3. Kantata „Vodniku“, besede Antona Funtka, skladba dr. B. Ipavca; pel bude zbor „Glasbene Matice“ in ž njo združenih vnvanjih in ljubljanskih pevcev, pod vodstvom g. prof. Gerbića. 4. Predsednik odbora za Vodnikov spomenik, g. dr. J. Vošnjak izroči spomenik v last in varstvo mestni občini ljubljanski. Cesarska posem. Ob 2. uri banket na čitalnišnem vrtu. Ob 5. uri ljudska veselica na Jami pri Žibertu na rojstvenem domu Vodnikovem. Veselico priredi Šišenska čitalnica.

V LJUBLJANI, dne 15. junija 1889.

Odbor za Vodnikov spomenik.

Bodočim dunajskim visokošolšem!

Kako potrebuje naš narod inteligence, je vsacemu znano, da nima zadostnega števila inteligence, krivo je njega uboštvo, kriva je bojazen slovenskih abiturijentov pred velikomestnim življenjem, — deloma tudi slabi pojmi o vseučilišnih, posebno dunajskih razmerah. Zopet bliža se čas, ko bude prestopilo nekoliko Slovencev gimnazijski prag, bliža se čas, ko si bodo morali določiti prihodnji svoj delokrog. Nekako čudno utriplje srce odločnojočemu se dijaku, ker v svesti si je, — in to je osoda večine slovenskih visokošolcev, da bude imel le neizdatno podporo od doma. Uvažajoč dalje, da ta misel in bojazen mnogoterega odvde od svojega sklepa: pozivlja odbor akad. društva „Slovenija“ na Dunaji vse abiturijente, naj se obrnejo do njega, da jih pouči o dunajskih razmerah. Dragi rojaki, odbor akad. društva „Slovenija“ pripravljen je Vam poročati natančno o vseh mogočih zadevah in razmerah in Vam s tem odpraviti vsako bojazen, kojo morda gojite, kakor marsikdo drug pred Vami. Neustrašno in vstrajno naprej in pridružite se drugim, ki se na vseučilišči pripravljajo, da bodo koristili državi in narodu; — naprej, neutrudljivo naprej bodi naše geslo, s kojim bomo lahko okoristili sebe in narod!

Odbor opozarja posebno na „podporno društvo za slovenske visokošolce na Dunaji“ in na več drugih dobrodelnih društev, o kojih natančneje na poziv. Teraj bodoči visokošolci obrnite se do odbora akad. društva „Slovenija“, koji Vas pozdravi v bodočem letu tu, obkoljene od germanskega življa!

Naslov: Akad. društvo „Slovenija“ na Dunaji Wien, VIII Wickenburggasse 12.

Za odbor:

R. Pipuš
t. č. predsednik.

Hil. Vodopivec
t. č. tajnik.

Zahvala.

Podpisani si šteje v prijetno in sveto dolžnost zahvaliti se tem potom najprve visokorodnej gospoj Slandčevi za naklonjenost in požrtvovalnost o priliki naše slavnosti, g. dr. K. Slancu, kateri je blage volje prevzel slavnostni govor, g. županu dr. A. Pozniku in mestnemu zastopu, meščanom za okrasenje hiš in gostoljubnost naših gostov, gospem in gospicam našega mesta za krasni trak in prijazno sodelovanje, g. Zmagoslavju Rohrmanu za veliko požrtvovalnost in delovanje, dalje bratskima društvoma pokupskemu in ljubljanskemu „Sokolu“ za obilno udeležbo, posebno njihovima starostima; „dol. pevskemu društvu“, „Slavcu“, narod. kolezarjem, celjskim gostom, tuk. kat. rokod. društvu, požarnim brambor: novo-meški, črnomaljski, trebanjski, žužemberški in mirnopoški za udeležbo, uredništvom slov. listov za pospeševanje naše strari, ter vsem drugim, kateri so naše goste sprejemali in našo slavnost povečali, ter bodisi dejansko ali financijelno pripomogli, da se je vsa slavnost tako velikansko praznovala in jim kličemo krepki:

Na zdar!

Slavnostni odbor.

Zahvala.

Za milo sočutje med boleznijo in ob smrti našega preljubeznivega soproga, oziroma očeta, gospoda

Rajmunda Nachtigalla

c. kr. gimn. profesorja,

in za obilno spremstvo k zadnjemu počitku, izrekamo pristrčno zahvalo vsem sorodnikom, prijateljem in znancom, posebno vis. čast. gimn. učiteljstvu, preč. gg. oo. frančiškonom, vrh tega blagorodnim gospem za njihovo blago požrtvovanje, darovalcem vencev in gg. dijakom za ginljivo petje pred hišo in ob gomili.

[97]

Žalujoči ostali.

Vodstvo deželne vinarske šole v Grmu pri Novem Mestu

išče

dva poštena in pridna hlapca.

Razglasilo.

Posojilnica v Črnomlji, registrovana za druga z neomejeno zavezo, s tem naznanja, da se bodo hranilne vloge od 1. julija 1889 naprej po 5% obrestovale.

[98]

Hiša na prodaj!

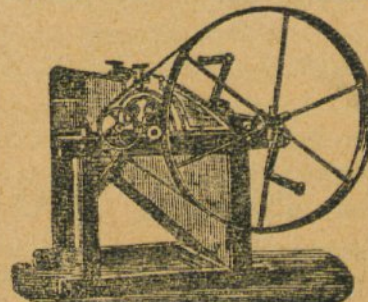
Leta 1886. na novo zidana hiša, ki ima dva nadstropja, na šolskem trgu št. 82 poleg farne cerkve stoječa, pripravna za prodajalnico ali drugo obrt, prav dobro ohranjena je iz proste roke na prodaj. — Več se izve ustmeno ali pismeno pri oskrbniku Janez-u Sterle, živinozdravniškemu pom. v Krškem št. 47.

[46-8]

Vsi stroji za kmetijstvo i vinorejo!

Stiskalnice in mlini za olive.
Vinske in sadne stiskalnice,
Grozni mlini in mlini za sadje,

vse najnovije
sestave v razni
velikosti.

Mlatilnice, snažilnice in vitlje ali vlečki, robkalice za koruzo, sejalnice, plugi itd.
SUŠILNICE ZA SADJE IN ZELENJAVO.

Rezinice za krmo v veliki izbiri in izvrstni izpeljavi ponuja

po najnižjih tovarniških cenah

Ig. Heller, Dunaj, Praterstrasse 78.

Zapisniki in razjasnila na zahtevanje brezplačno in franko.

Prodajalci dobé ugodne pogoje.

Zmožni zastopniki se iščejo in dobro plačajo.

Katoliška Bukvarna v Ljubljani založila je knjižico:

Duhovna lekarna

za vse, ki hočejo večno živeti.

Podružna knjižica,

katero je izdal dr. E. M. Müller, škof Linški. Poslovenil Fr. Zbašnik, župnik. V Ljubljani 1889. — Cena mehko vezani knjižici je 20 kr.

Vsebin a: Predgovor. — Vvod. Kako je umeti naslov te knjižice? Zdravnik in bolnik. Iz česa je duhovna lekarna. — Prvi del. Branila proti dušnim boleznim: Ogibaj se okuženja. Boj se ognja. Čuvaj hišna vrata. Ogibaj se prepriha. Nebeška lestvica. Zdravje bolnikov. Studence življenja in zdravja. — Drugi del. Zdravila za dušne bolezni: Zdravilo zoper duhovno jetiko ali sušico. Zoper prostovoljno omahovanje. Zoper mraz boječnosti pred ljudmi. Kako je sv. Ignacij Frančiška Ksav. rešil posvetnega duha. Zdravilo za mrzlico lakomnosti. Kako je sv. Filip Nerij mladeniča ozdravil ometice čistilakomnosti. Zoper popade besnosti. Zoper kostno gnjilebo — nevoščljivosti. Mazilo za oči. Strup in pomoček zoper strup. Za take, ki imajo duhovno vedenico. Za mrtvoudne. Za srčnobolne. Domača zdravila zoper strah pred smrtjo. Univerzalno ali občno zdravilo. — Sklep. Krščanska vodila za življenje. Obljube našega božjega Odrešenika čistilec njegovega presvetega Sreča. Koreniti izkaz zdravilnih nasledkov duhovne lekarne. Zgledi lepe smrti. [81—4]

V najem se odda s 1. junijem 1889 v Žužemberškem trgu h. št. 33 na prijetnem prostoru ležeča

prodajalnica

z magacinom (skladiščem), stanovanjem dveh sob; sploh z vsem kar k njej spada.

Natančneje se poizve pri gospej Ani Baskvar v Žužemberku. [82—3]

Mlin naprodaj ali v najem!

Tik Novega mesta na Krki je naprodaj ali se dá v najem dobro ohranjen mlin s petimi tečaji, kateri ima vedno dovolj vode in tudi dosti opravila. Natančneje pové opravništvo „Dol. Novic“. [87—3]

Češminovo skorjo,

sladke (šentjanžove) koreninice in razne druge rastline kupuje po najboljši ceni [75—4]

Jože Strzelba v Ljubljani

Tudi prevzema blago iz prijaznosti gospe Marija Rohrmann v Novem mestu.

„AZIENDA“

avstrijsko-francosko društvo
za zavarovanje proti elementarnim nezgodam in
nesrečnim slučajem
na Dunaji.

Plačani delniški kapital in drugo poroštveno premoženje družbe znaša čez

= dva milijona goldinarjev av. velj. =

Pisarna vodstva nahaja se:

na DUNAJI, I., Wiplingerstrasse 43.

Zastopništva so:

na Dunaji, v Budapešti, Pragi, Lvovu, Gradcu, Innsbrucku.

„AZIENDA“ zavaruje

proti škodi po toči

po najuglednejših pogojih in za irdne premije, ne da bi se trebalo pozneje doplačevati. Premije se odmerjujejo kolikor mogoče cena in plača za premije kreditira se, ako se želi. Škode se kolantno likvidirajo in točno izplačujeje.

Zastopniki za one kraje, kjer društvo še ni zastopano, voprejema in pojasnila o zavarovanji daje

glavni zastop v Ljubljani g. J. PROSENC-a Šelenburgove
ulice št. 3.

[84—3]

Mico Domenico,

kamnosok v Žlebiču pri Metliki, izdeluje po najnovejšej iznajdbi

mlinske kamne,

in sicer tako, da le dobre kose vkupaj deva in tako skita, da se še dobro ne pozna, je-li iz celega kamna ali iz kosov. — Da dobro meljejo ti kamni garantira in v treh tednih zamenja. Cena je 2 gld. dunajskega palca (cola).

Pri oskrbništvu graščine Stari Ribnik na Metličko-Karlovski cesti, je na prodaj

100 hektit. dobrega belega vina l. 1888

iz poznate govice Piščetke i Gorička, za ceno 10 gold hektoliter.

Oskrbništvo grašč. stari Ribnik, Pošta Metlika.

Jak. Majdlč.

[89—3]